

Trading og spekulasjon

Hvordan være langsiktig mens du er kortsiktig?

Karl Oscar Strøm

Twitter: @KarlOStrom

Mobile: 922 19 068

Email: karl.oscar.strom@paretosec.com

Investeringer

Hva er egentlig det?

Fra Wikipedia

- ▶ **Investering** er en *utgift* som forventes å lede til *framtidig avkastning*
- ▶ Når en Investor skal vurdere et investeringsalternativ foretas en *investeringsanalyse*
- ▶ *Avbetalingsmetoden* – Hvor mange år tar det for investeringen å betale seg selv? (P/E)
- ▶ *Nåverdimetoden* (NPV) – Beregner nåverdien av fremtidige kontantstrømmer (ref. analytikerens kursmål)
- ▶ *Internrentemetoden* (IRR) – Hvilken «rente» gir investeringen deg. (Beslektet begrep er Earnings-yield)

Investorer får avkastning gjennom å eie sine investeringer over lengre tid, og ta del i selskapenes langsiktige inntjening og utvikling.

... men det fins andre grunner til kjøp og salg av aksjer!

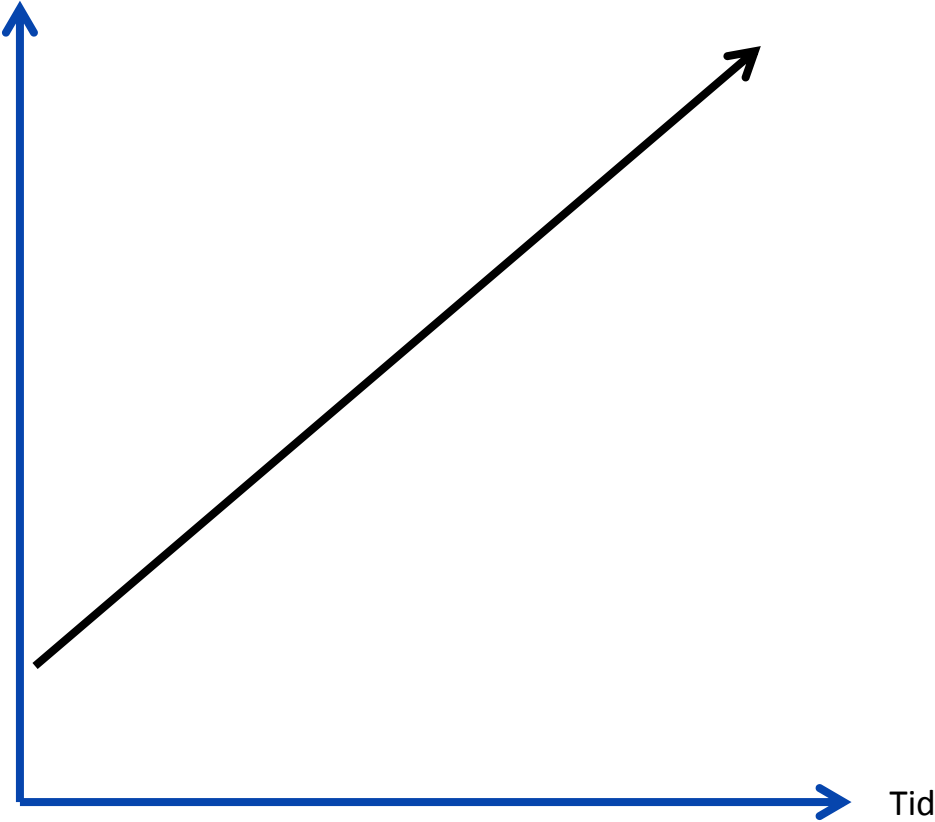
Trading og spekulasjon

Kjøp og salg av verdipapirer med **det formål å profitere på prisendringer**

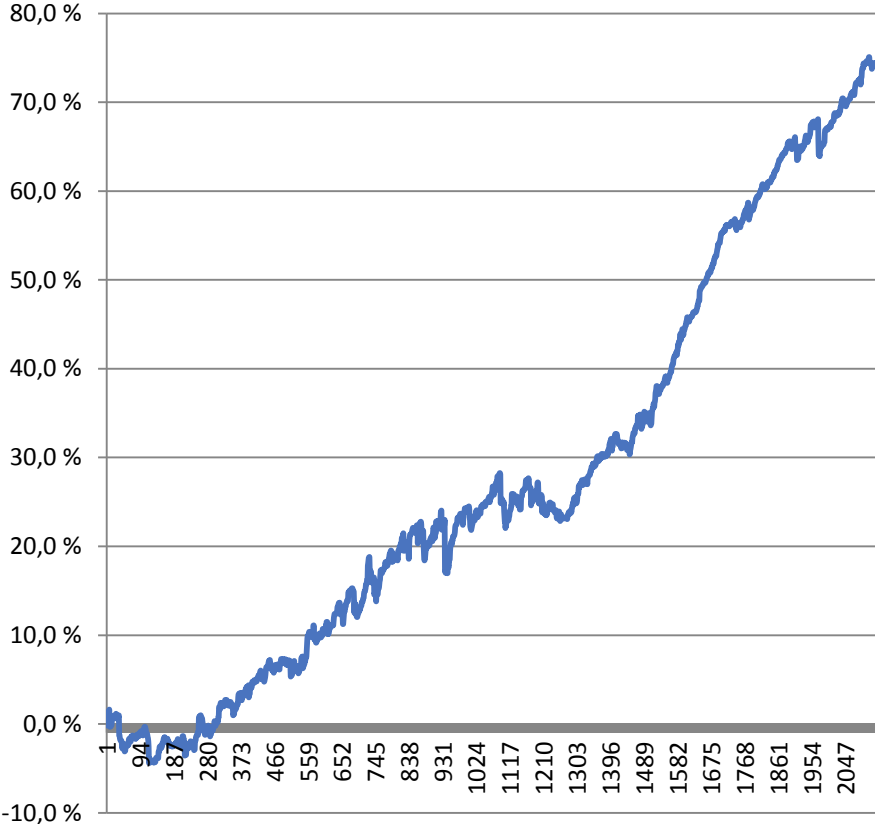

En traders jobb

Egenkapital

2009 brutto avkastning

Poeng nummer 1

En traders viktigste suksesskriterie er IKKE «å ha rett»

... men å GJØRE rett

... og på rett måte

Fare: Ikke legg for mye mental prestisje i «å ha rett»

Løsning: Se på alle tradingideer som en *hypotese*, der både timing og riktighet/tolkning skal bevises eller avvises av markedet.

Dette er den *standard vitenskapelige prosess*.

Det viktigste er at posisjonene du tar har *positiv forventningsverdi*.
(dvs god risk/reward)

Poeng nummer 2: Verdsett muligheten til å kunne ombestemme seg

Fjellvettregel 8: Vend i tide, det er ingen skam å snu

Poeng nummer 3:

Bruk hele menyen av valgmuligheter

- ▶ **Long** – eie aksjer og håpe at de skal stige
- ▶ **Short** – selg aksjer og kjøp tilbake billigere
- ▶ **Gearet** – belån posisjonene. Forsterker positiv *og* negativ avkastning
- ▶ **Hedge** – sikre posisjonene med derivater, eller bruk derivater til å ta posisjoner med mindre risk og kapitalbinding
- ▶ **Utenlandske aksjer** – tilnærmet like lett å handle som norske
- ▶ **ETF'er** – Meget stort, og spennende utvalg tilgjengelig
- ▶ **Obligasjoner, konvertibler etc.**

Poeng nummer 4:

Vær kompromissløs på risikokontroll

- ▶ Aldri risikere mer enn 2% av kapitalen på hver enkel «trade»
- ▶ Vær forsiktig med posisjoner som svinger i takt med hverandre
- ▶ Ikke sett deg selv i en situasjon der du kan tape alt
- ▶ Husk at procenter ned er verre enn procenter opp

Og:

Vurder risiko etter objektive kriterier

- ▶ Average True Range (ATR) – normal aksjebevegelse daglig
- ▶ Beta (sensitivitet i forhold til markedsbevegelser)
- ▶ Samvariasjon (korrelasjon)
- ▶ Logisk sammenheng (kausalitet)
- ▶ Statistiske sannsynligheter
- ▶ EVENT RISK
- ▶ Vurder risk både på individuelle posisjoner og på porteføljen samlet.

Tenk alltid «*hva skjer hvis....*» og sørg for å ha en plan for det.

***Seier** venter den, som har alt i orden – *hell* kaller man det.*

***Nederlag** er en absolutt følge for den, som har forsømt å ta de nødvendige forholdsregler i tide – *uhell* kalles det.*

(Roald Amundsen)

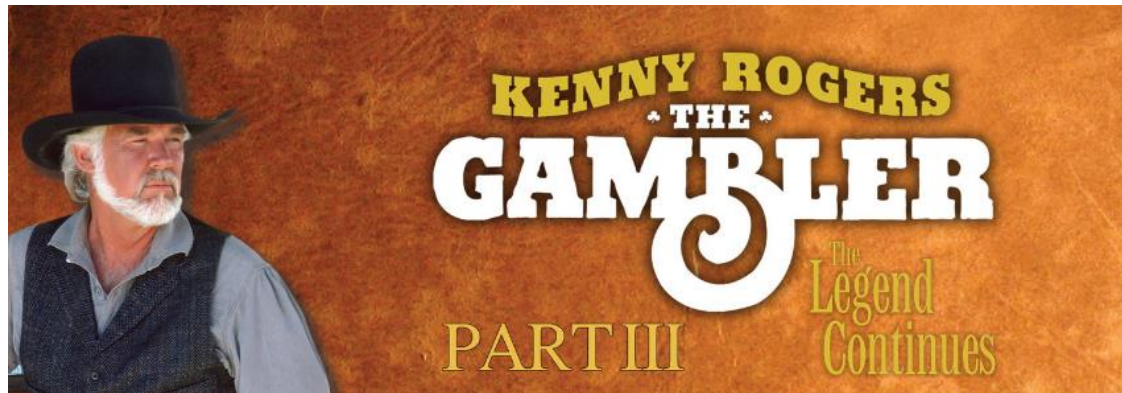
Poeng nummer 5:

Begrens tap og lås inn gevinster

- ▶ Bruk stop-loss som strategi (*dvs. ikke nødvendigvis ordreparameteret stop-loss, men tankegangen*).

Verdsett muligheten til å kunne frigjøre kapital fra posisjoner som ikke utvikler seg som tiltenkt.

Poeng nummer 6: Bruk dynamikken i markedet til din fordel

*You got to know when to hold em, know when to fold em,
Know when to walk away and know when to run.*

*You never count your money when you're sitting at the table.
There`ll be time enough for counting when the dealings done.*

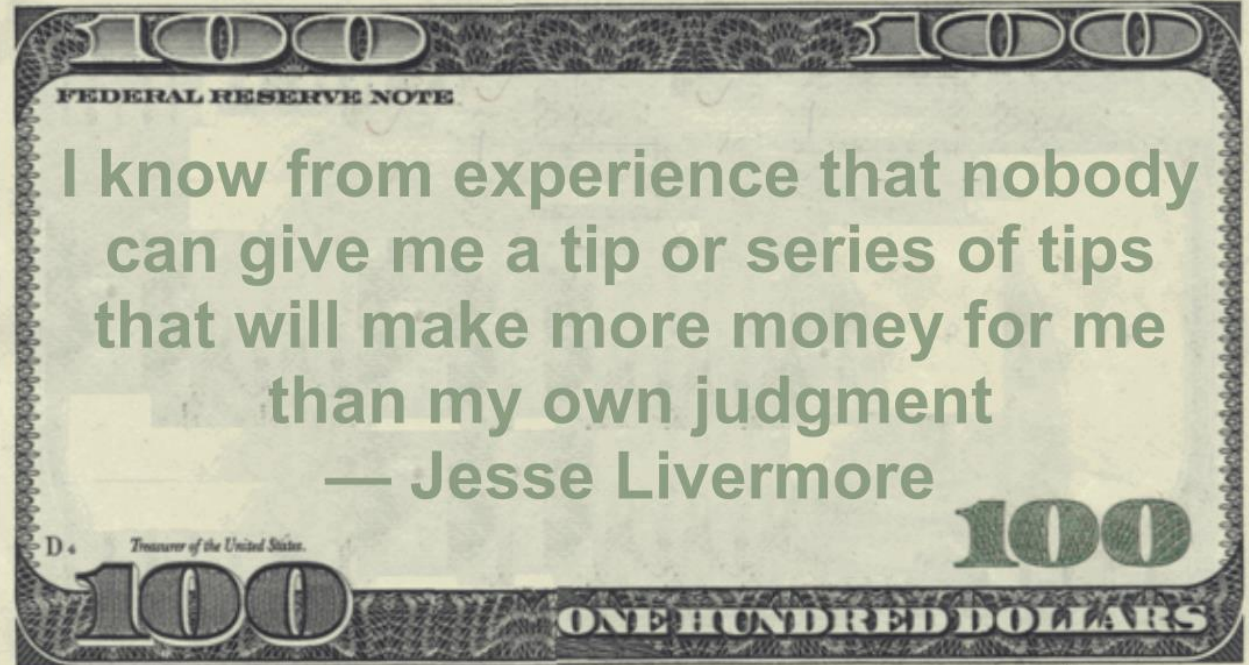
5 skritt på veien til profitabel trading

- ▶ Ha en god prosess for å velge hvilke situasjoner du går inn i
- ▶ Vurder risk etter objektive kriterier (ATR, volum, støtte/motstand, event-risk)
- ▶ Styr risk og type arbeidsmetodikk etter subjektive kriterier (kjenn deg selv)
- ▶ Vær fleksibel – det er kanskje din største fordel «edge» i markedet. Long, short eller cash + spill på hele orkesteret av instrumenter
- ▶ Søk asymmetri i avkastning og risiko. Kan posisjonen tas i andre instrumenter? Kan du låse inn en avkastning?

Aksjeråd

Mitt beste aksjeråd:

Ikke lytt til aksjeråd

Den store selskapskvelden 03.06.2016

Tre aksjeråd: Protector Forsikring, Nordic Semiconductor og Odfjell Drilling

Hvordan gikk det? (pr. 13.09)

Versjon 1: Opp 11,48% mot Oslo Børs -0,4%

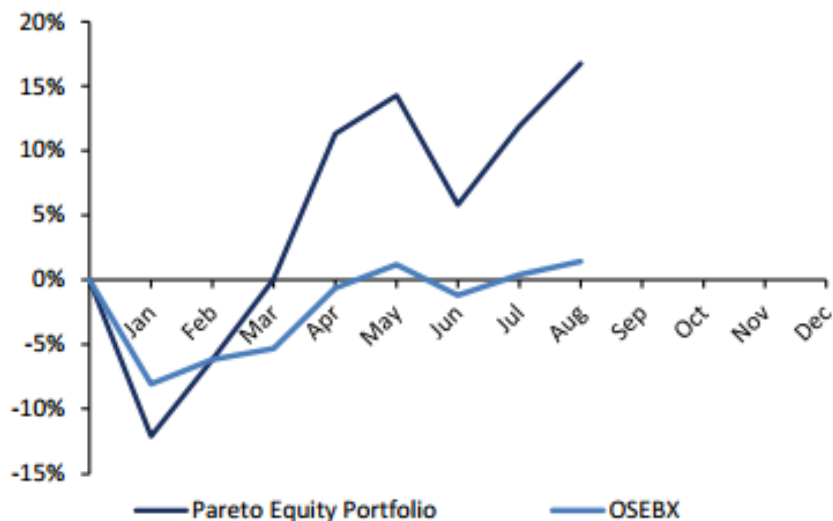

Versjon 2: 2 av 3 anbefalte aksjer er i minus. 33% suksessrate

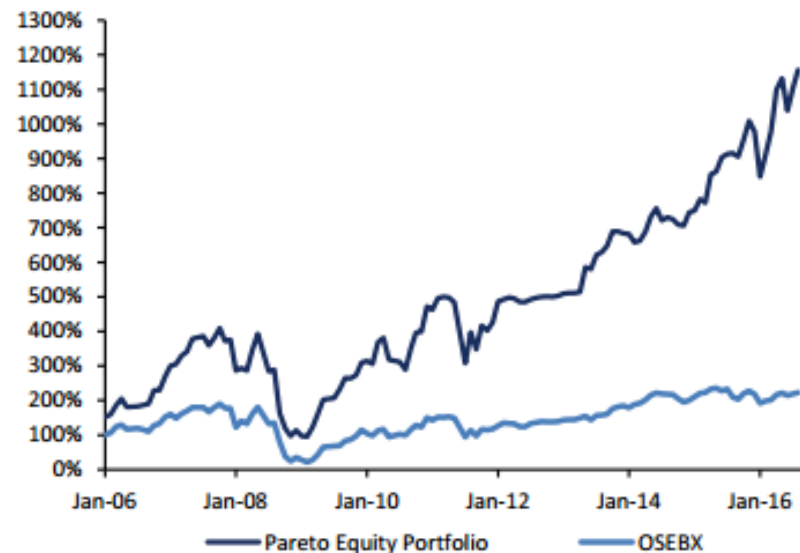

Månedsportefølje

Performance 2016 (YTD)

Performance 2004 – 2016 (YTD)

► Gratis tilgjengelig på Paretos nettsider www.paretosec.no

Tre interessante aksjer

- ▶ DETNOR – Snart Aker BP. Stort vekst- og/eller utbyttepotensiale. (10 NOK 2017-`19 og 15-20 når Sverdrup kommer i produksjon. Kursmål 130.
- ▶ DNB – Billigst av de store nordiske bankene på p/e`18e 8,0, på linje med de norske sparebankene. Sterk kapitalposisjon støtter utbytter på 5-10% for 2016-2018e. Kursmål 140.
- ▶ NOD – Spennende selskap innenfor en sterkt voksende marked internasjonalt. Kursmål 46,10.